

[Uvodnik: Zamujene priložnosti za sodelovanje](#)

Te dni so nekateri prebivalci Ljubljane v svojih nabiralnikih prejeli kratka obvestila, v katerih jih Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet Mestne občine Ljubljana prosi, naj bodo pozorni na novo prometno ureditev v svoji soseski. Med drugim obvestilo napoveduje uvedbo sistema enosmernih ulic in urejanje uličnega parkiranja. Tu pa se informacija tudi zaključí. Prebivalcem ni na voljo vpogled v celovit načrt nove ureditve ne na letaku ne kje drugje, prav tako npr. ni naveden spletni naslov, kjer bi si bilo mogoče ogledati predstavitev nove ureditve. Pa čeprav je po vseh znanih anketah urejanje prometa tista tema, ki jo prebivalci prepoznavajo kot najbolj problematično in jih zato prav gotovo še kako zanima.

Pogosto ugotavljamo, da je sodelovanje javnosti v procesih prostorskega načrtovanja nezadovoljivo, pa vendar se imajo ne glede na kritične pomanjkljivosti prebivalci vedno priložnost vsaj seznaniti s predvideno ureditvijo preden je o njej sprejeta politična odločitev, ter seveda preden je izvedena. O dosedanji praksi urejanja prometa v Ljubljani in mnogih drugih slovenskih občinah niti tega ne moremo reči. Pogosto je ureditev najprej izvedena, šele potem se o njej razvname razprava. Ko je torej prepozno, in zato tudi brezplodno.

Podobno velja za urejanje zelenja. Zgodi se, da se v neki ulici pojavijo delavci gozdarskega podjetja in začnejo podirati drevored. Razburjeni prebivalci nimajo pojma kaj se dogaja in preden ugotovijo, da gre pravzaprav za načrtovano obnovo drevoreda, pade marsikakšna krepka beseda in skrha se že tako rahlo zaupanje med upravo in prebivalci. Kaj ima upravljavec za bregom, da deluje tako na skrivaj? Kaj je njegova dejanska namera oz. kaj jih še lahko doleti?

Oba primera sta veliki zamujeni priložnosti za vključujoče urejanje prostora. Tako prometna ureditev kot vzdrževanja mestnega zelenja namreč ključno zaznamujeta mestni prostor in način njegovega urejanja. Sodelovanje med upravo, izvajalci javnih služb in lokalnimi prebivalci bi lahko prineslo po eni strani boljše rešitve, saj prebivalci najboljše poznajo tako svoje okolje kot svoje potrebe, po drugi pa mnogo večjo pripadnost izvedenim rešitvam s strani prebivalcem in zato večjo učinkovitost ter lažje vzdrževanje. Oboje prinaša večje zadovoljstvo vseh vpletenih, višjo kakovost življenja in tudi manjše stroške za upravljavca.

Sporočila mreže

[Potek trase hitre ceste na 3. razvojni osi skozi Občino Braslovče \(var. F2\)](#)

Slovensko društvo evaluatorjev na svoji spletni strani povzema dvome Civilne iniciative Braslovče glede vrednotenja poteka trase hitre ceste na 3. razvojni osi skozi občino Braslovče. Dvomi se nanašajo na Urbis-ovo "Študije variant s predlogom najustreznejše variantne rešitve za gradnjo državne ceste med avtocesto A1 Šentilj - Koper in mejo z Republiko Avstrijo« (URBIS, d.o.o., september 2007).

[DUO - Odbor za lepšo Staro Šiško](#)

Dogajanje v Društvu za urbano okolje - Odboru za lepšo Staro Šiško je bilo v novembru posvečeno predvsem prizadevanjem, da poseže v postopek sprejemanja »Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za del območja urejanja ŠS 1/1-2 Stara Šiška« - Center Bellevue oz. Fructal. Za 23.11.2009 je bila sklicana 33. seja mestnega sveta z dnevnim redom, kamor je bil uvrščen tudi sprejem navedenega odloka. Društvo je sprejemu odloka nasprotovalo že od javne razgrnitve 20.5.2009 in takrat tudi zbralo 1200 podpisov krajanov za naslednje zahteve:

- da se celotno območje Stare Šiške in robna območja, najmanj pa vse štiri aktualne OPPN (Slovenijavino, Fructal, Motomat - Mihalek, Tržnica Šiška) obravnava istočasno, s čimer bo zagotovljeno upoštevanje javnega interesa in bo dana možnost celovitega načrtovanja razvoja Stare Šiške,
- da se organizira razgrnitev in javno razpravo za vse štiri OPPN istočasno, s čimer bo omogočeno primerjanje predlaganih rešitev in vpogled v celotno vizijo načrtovalcev,
- da se resno upošteva podane pripombe prebivalcev, sicer so pripravljene uporabiti vse zakonite načine vključno z načini državljske nepokorščine za doseg legitimnih pravic.

[Javna tribuna o Lipici](#)

CI Kras je v petek, 4. 12. 2009 ob 17h v veliki sejni dvorani Občine Sežana organiziral javno tribuno z naslovom "Kaj lahko Lipica daje Krasu in kaj lahko Kraševci ponudimo Lipici?". Po uvodnih nagovorih Igorja Trebca, Veronike Leskovšek, Marije Stopar in Tanje Godnič, je sledila razprava na temo.

[Plinovod Južni tok bo?](#)

Pred kratkim je bila objavljena vest, da je sporazum o izgradnji plinovoda Južni tok preko Slovenije usklajen in tik pred podpisom. Več si lahko preberete tukaj. Ker gre potencialno za izgradnjo novega plinovoda M9, ki naj bi potekal iz Postojne preko Senožec, po sredi med Tomajem in Avberom, mimo Komna in prečkal slovensko-italijansko mejo pri Opatjem selu, vest še kako zadeva tudi Kras.

[Nagrada Sveta Evrope za krajino](#)

V oktobru 2009 se je zaključil izbor za nagrado Sveta Evrope za krajino, ki se podeljuje v okviru Evropske konvencije o krajini. Sloveniji je bilo podeljeno posebno priznanje za projekt: Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, ki ga je izdelal Oddelek za krajinsko arhitekturo na Biotehniški fakulteti. Društvo krajinskih arhitektov Slovenije čestita nosilcema naloge prof. dr. Janezu Marušiču in prof. Dušan Ogrinu ter vsem sodelavcem na projektu, ki predstavlja temeljno delo na področju tipologije in razvoja krajine.

[Novice programa URBACT v slovenščini](#)

V decembrskih URBACT novicah so predstavljeni projekti, ki so jih mesta razvila za preprečevanje naraščanja brezposelnosti mladih ter primer urbane regeneracije s pomočjo zagona inovativnih modnih industrij v Arnhemu na Nizozemskem. V kratkih novicah je govora tudi o makro-regionalnih strategijah na Evropski ravni, primer strategije Baltske regije, in o aktivnostih URBACT projektov.

[Za partnersko prostorsko politiko](#) (*.pdf)

Na zaključni konferenci projekta PoLok so sogovorniki v okrogli mizi predstavili svoje poglede na vlogo lokalnih pobud v urejanju prostora. Vsi razpravljavci so vključevanju javnosti pripisali velik pomen v sistemu urejanja prostora. Da pa bi se praksa danes vseprisotnega nasprotovanja rešitvam lahko razvila v odgovorno in stabilno sodelovanje, so potrebni konkretni ukrepi. Pričakovanja in potrebe po dogovornem urejanju prostora so namreč zelo velika. Gostje so izpostavili, da so v Sloveniji ovira za razvoj boljše prakse sodelovanja predvsem pomanjkanje medsebojnega spoštovanja, zaupanja, odgovornosti in sposobnosti za oblikovanje inovativnih alternativnih predlogov rešitev. Poudarjeno je bilo tudi, da je ob zavedanju pomena zgodnjega vključevanja javnosti mogoče kakovostne rešitve oblikovati tudi v okviru sicer nezadovoljive obstoječe zakonodaje.

Iz medijev

[Park namesto parkiranja!](#)

Dejstvo, da je nekdanji Nunski vrt, današnji Trg Republike v Ljubljani zgolj veliko zanemarljivo parkirišče, je bilo že večkrat omenjeno kot slikovita ilustracija post-socialističnega odnosa do skupnih mestnih prostorov širše v Sloveniji. Zdaj naj bi bil na asfaltiranje obsojen tudi Nunski vrt v Škofji Loki, vendar je takšna ideja občine naletela na odpor. V teku je peticija, ki naj bi s težo podpisov prepričala odgovorne na občini, da Škofjeloškega nunskega vrta ne bi prekrili z asfaltom in okrasili z zapornicami. Dejanje prebivalcev in njihovih somišljenikov, ki se zavzemajo za ohranitev zelenja ob mestnem obzidju Škofje Loke je pomembno z več vidikov. Ne le, da rešujejo enega redkih ambientov, kjer je v Sloveniji še ohranjen nedotaknjen stik srednjeveškega mesta z odprto krajino. Opozarjajo, da je v Sloveniji v območjih, ki so že gosto pozidana, potrebno prekiniti s prakso uničevanja zelenih površin na račun parkirišč in novih gradbenih posegov, ter da so občine dolžne skrbeti za kakovost bivanja svojih občanov tudi tako, da jim zagotavljajo dovolj zelenja v mestu. Več na www.trajekt.org.

[Vlada s študijami meče denar skozi okno](#)

Slovensko društvo evaluatorjev (SDE) ocenjuje, da je stanje vrednotenja javnih politik v Sloveniji slabše kot v EU, kjer se ocenjuje, da je 80% študij nezadostne kakovosti. Čeprav to pomeni, da so izdelane študije v Sloveniji zelo slabe, jim je vsako leto namenjenih več sredstev. SDE ocenjuje, da letno Slovenija za različne študije potroši okoli 5 milijonov evrov, vrednost projektov, ki so vrednoteni pa letno presega 5 milijard evrov. Gre torej za velike zneske in za pomembna vprašanja, ki vplivajo na blaginjo državljanov. Več na www.trajekt.org.

V Stari Šiški so proti novi stolpnici

Odbor za lepšo Staro Šiško je pozval ljubljanske mestne svetnike, naj v ponedeljek zavrnejo predlog občinskega prostorskega načrta za širše območje nekdanjega poslopja Fructala. Načrt predvideva, da naj bi po poružitvi tovarniškega poslopja na tistem prostoru zrasel večji objekt v treh etažah s poslovnimi prostori, restavracijami, točilnicami, trgovinami, prostori za javno upravo, pošto in banko ter manjšim trgovskim centrom. Okoli 1200 krajanov Stare Šiške, podpisanih pod pobudo proti takšnemu občinskemu odloku, pa najbolj moti ozka petnajst nadstropij visoka stolpnica, ki se bo dvignila nad objektom in v kateri bo večina predvidenih 78 luksuznih stanovanj. Več na www.dnevnik.si.

Krajani Primskovega pozivajo državo, naj ukrepa

Primskovo je bilo nekoč vas, zdaj je že dolgo del mesta, v katerem pa je ostalo tudi vaško jedro okoli cerkve. Poleg kulturnega oziroma prej združnega doma so skušali zasebni lastniki z obilno občinsko pomočjo zgraditi pravi betonski kolos stanovanj, lokalov in poslovnih prostorov. Krajanji so se temu uprli in najprej s prstom pokazali na vlogo Franca Nadižarja, ki je bil takrat sicer svetovalec župana za prostor na MO Kranj, obenem pa je kot podjetnik izdelal tudi načrte za pozidavo, ki jo je potem zagovarjal še kot občinski uradnik. Končno je država ukrepala in Nadižar je moral občino zapustiti, boj krajanov Primskovega proti sporni pozidavi pa se je končal s pomembno zmago. Več na www.dnevnik.si.

"Tolminska obvoznica ni pogoj za širitev mesta!"

Nedavno sprejeti sklep tolminskega občinskega sveta, ki je podprl predlog župana Uroša Brežana in s tem gradnjo tako imenovane južne različice obvoznice, je vznejevoljil nekatere Tolmince, ki so se zavoljo tega organizirali v civilno iniciativo Proti tolminski obvoznici - za ohranitev Sotočja. Po njihovem mnenju bi izgradnja obvoznice prinesla več negativnih kot pozitivnih dejavnikov, še posebej pa je zanje neupravičen poseg v naravno okolje sotočja Soče in Tolminke. "Promet v Tolminu bi sicer razbremenila, vendar - glede na to, da ga je relativno malo - bi bila škoda neprimerno večja, saj bi negativno vplivala na naravno okolje, predvsem na biotsko raznovrstnost sotočja z okolico. Slabo bi vplivala tudi na prebivalce Tolmina, saj večina prav to območje uporablja za vsakodnevne sprehode in piknike," meni predstavnik civilne iniciative Andrej Bašič. Več na www.dnevnik.si.

Obvoznica je državni projekt

Občinski predstavniki so v odzivu civilni iniciativi, ki nasprotuje gradnji obvoznice, pojasnili, da ne gre za občinski projekt, temveč za državnega v okviru četrte razvojne osi. Projekt bo izpeljalo ministrstvo za okolje in prostor s pomočjo evropskega denarja, obvoznico pa bodo po predvidevanjih zgradili najpozneje do leta 2015. Župan Uroš Brežan je pojasnil, da se je občina odločila za obvoznico zaradi umika transportnega in tranzitnega prometa iz mesta, da bi omogočila prometno napajanje prihodnjega stanovanjskega naselja na Cvetju in tudi festivalskega prostora ter da bi zagotovili večjo prometno varnost v mestu. »Pomemben argument za je, da bi z obvoznico krajanji postali gospodarji mesta. Ko namreč občina želi urediti črne točke v mestu, mora za vsak projekt prositi za soglasje direkcijo za ceste. To pa je problematično, saj je težko doseči dogovor,« je pojasnil tolminski župan Uroš Brežan in hkrati zavrnil namigovanja, da pri odločanju javnost ni dovolj sodelovala: »Prva javna razprava o različicah tras je bila že oktobra 2007.« Več na www.delo.si.

Napovednik

Programska konferenca SDE 2009

Slovensko društvo evalvatorjev (SDE) v ponedeljek, 7. novembra ob 13h pripravlja programsko konferenco. Potekala bo na Inštitutu za ekonomska raziskovanja IER, na Kardeljevi ploščadi v Ljubljani, vhod z Gosarjeve ulice. S pomočjo ugotovitev programske konference namerava SDE pripraviti svoj program dela za leto 2010.

Teorija in praksa

Participativni proračun v Salfordu

Participativni proračun (angl. participatory budgeting) je način razdeljevanja proračunskih sredstev, ki temelji na sodelovanju z lokalnimi prebivalci. Praviloma so lokalni prebivalci bolj ali manj neposredno vključeni v odločanje o porabi proračunskih sredstev. V Združenem kraljestvu se je kot eden prvih za novo metodo, ki sicer prihaja iz Južne Amerike, začel zanimati mestni svet iz Salforda, mesta v metropolitanskem območju širšega Manchestra. Sistem se je v prvem letu izkazal za uspešnega, zato so sredstva, namenjena participatornemu proračunu, v naslednjem letu podvojili. Po podobnem sistemu upravljanja proračunskega denarja je znan tudi Seattle, ki na ta način financira različne projekte, tudi izdelavo lokalnih prostorskih načrtov. Lokalna skupnost ima v mestni blagajni na voljo sredstva, s katerimi lahko najamejo strokovnjake ter v sodelovanju pripravijo lokalne prostorske načrte.

The DigitalCity Research Group in igriva participacija

The DigitalCity Research Group je raziskovalna skupina z univerze HafenCity Hamburg, ki razvija igrive metode participacije meščanov v urejanju okolja, s poudarkom na sodelovanju javnosti in stroke. Cilj projekta je vključevanje večjega števila meščanov v proces participacije. V projektu iščejo odgovore na naslednja vprašanja:

- Kako oblikovati resne igre v katerih meščani uživajo in hkrati participirajo?
- Kako oblikovati igrivo participacijo, da bo le-ta sprožila zadovoljstvo v vključevanju v spletne načine participacije (blogi namenjeni soseskam, sodelovanje z načrtovalci itd.) ?
- Kako naj igriva spletna aplikacija privabi prebivalce in jih informira o možni alternativnih načrtih ter spodbudi k izražanju stališč?

Participativni proces pri preoblikovanju vpadnice v Barceloni

Barcelonska mestna vlada z obsežno kampanjo vzpodbuja prebivalce, da podajo svoje mnenje o bodoči podobi Avenije Diagonal, najširše mestne ulice, ki teče preko mesta v smeri vzhod-zahod. Mesto namerava aveniji odvzeti več voznih pasov za motorna vozila ter jih nameniti tramvajski progi in širšim kolesarskim stezam. Barcelonska mestna uprava je v toku priprave na projekt odprla posebno spletno stran ter blog v španskem in katalonskem jeziku, na sami aveniji pa prebivalce k temu, da izrazijo svoje mišljenja, vzpodbujajo napisi na pločnikih in prehodih za pešce. Končno odločitev o novi podobi avenije naj bi sprejeli na referendumu.

Javne objave

Mestna občina Ljubljana Javna razgrnitev dopolnjenega osnutka OPPN Rog

Od 27. novembra do 28. decembra 2009 bo javno razgrnjen dopolnjeni osnutek Občinskega podrobnega prostorskega načrta za del območja urejanja CI 5/6 Rog. Gradivo bo javno razgrnjeno v prostorih Oddelka za urejanje prostora Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Poljanska 28, Ljubljana (v poslovnem času) in na sedežu Četrtna skupnosti Center, Štefanova ulica 9, Ljubljana (v času uradnih ur in ob sredah do 18. ure). Javna obravnava gradiva bo v sredo, 9. decembra 2009, ob 17. uri, v prostorih Četrtna skupnosti Center, Štefanova ulica 9, Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana Javna razgrnitev dopolnjenega osnutka za OPPN Stadion

Od 8. decembra 2009 do 8. januarja 2010 bosta javno razgrnjena dopolnjeni osnutki Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za dele območij urejanja BR 1/1 Stadion, BS 1/2 Bežigrad in BS 1/4 Koroška ter okoljsko poročilo. Gradivo bo javno razgrnjeno v prostorih Oddelka za urejanje prostora Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Poljanska 28, Ljubljana (v poslovnem času) in na sedežu Četrtna skupnosti Bežigrad, Vojkova 1, Ljubljana (v času uradnih

ur in ob sredah do 18. ure). Javna obravnava gradiva bo v sredo, 16. decembra 2009, ob 17. uri, v veliki dvorani na Linhartovi 13 v Ljubljani.

[Mestna občina Maribor Mednarodni arhitekturni natečaj EPK – Drava 2012](#)

Mestna občina Maribor je v sodelovanju z Društvom arhitektov Maribor kot razpisovalcem, ter pod skrbništvom Union Internationale des Architectes (Mednarodna zveza arhitektov) in Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije razpisala mednarodni, javni, anonimni, idejno-projektni, enostopenjski, arhitekturni natečaj za izbiro strokovno najprimernejših rešitev za urejanje prostora reke Drave v osrednjem delu mesta. Cilj je pridobivanje rešitev zasnove ključnega prizorišča evropske prestolnice kulture, ter urbane regeneracije mesta v naslednjih dvajsetih letih.

[Mestna občina Koper Spremembe in dopolnitve prostorsko ureditvenih pogojev za Mestno jedro Koper](#)

Od 03.12.2009 do 04.01.2010 bo v veži upravne stavbe Mestne občine Koper v Kopru, Verdijeva 10, potekala javna razgrnitev Sprememb in dopolnitev prostorsko ureditvenih pogojev za Mestno jedro Koper z vplivnim območjem. Javna obravnava bo potekala 16.12.2009 s pričetkom ob 17. uri, v sejni dvorani (pritličje) upravne stavbe Mestne občine Koper, Verdijeva 10, Koper

[Mestna občina Nova Gorica Osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta Cesta na Bonetovšče](#)

Od torika 1. decembra 2009 do četrтка 31. decembra 2009 bo potekala javna razgrnitev osnutka občinskega podrobnega prostorskega načrta Cesta na Bonetovšče. Osnutek bo javno razgrnjen v prvem nadstropju Mestne hiše Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 1, od torika 1. decembra 2009 do četrтка 31. decembra 2009. Osnutek načrta bo v času javne razgrnitve dostopen tudi na spletni strani Mestne občine Nova Gorica <http://www.nova-gorica.si> v rubriki Javnost in sprejemanje prostorskih aktov. V času javne razgrnitve bosta v torek 15. decembra ob 17. uri v zeleni dvorani v prvem nadstropju Mestne hiše in ob 18. uri v prostorih KS Kromberk organizirani javni obravnavi osnutka.

[Evropska komisija Javno posvetovanje o evropski državljanski pobudi](#)

Evropska Komisija je 11. novembra pričela javno posvetovanje o novi evropski državljanski pobudi. Za kaj gre? Lizbonska pogodba, ki je stopila v veljavo 1. decembra, uvaja novo vrsto sodelovanja državljanov pri oblikovanju politik EU – evropsko državljansko pobudo, ki državljanom omogoča, da Evropsko komisijo pozovejo k predložitvi ustreznega zakonodajnega predloga. Pred uveljavitvijo te nove državljanske pravice je treba določiti nekaj temeljnih pravil in postopkov ter v ta namen sprejeti ustrezni pravni akt EU. Komisija zato za mnenje o novih pravilih in postopkih najprej sprašuje državljane, ki bodo to pobudo tudi uporabljali. Posvetovanje je odprto do 31. januarja 2010.

[Javno posvetovanje o strategiji »EU 2020«](#)

Komisija je 24. novembra objavila dokument o javnem posvetovanju glede zagotovitve svetlejše prihodnosti za evropsko gospodarstvo s strategijo EU 2020. Kot je poudaril predsednik Barroso v svojih političnih smernicah, naj bi strategija EU 2020 spodbudila bolj zeleno in socialno vključujočo rast. V posvetovalnem dokumentu je opisano, kako se bo strategija EU 2020 lotila utrjevanja oživitve gospodarstva po krizi, prispevanja k preprečevanju podobne krize v prihodnosti in treh tematskih ciljev: ustvarjanja vrednosti, ki temelji na znanju, krepitve vloge državljanov v vključujočih družbah ter oblikovanja konkurenčnega, povezanega in bolj zelenega gospodarstva. Rok za odzive v okviru posvetovanja je 15. januar 2010.

Novice Mreže za prostor izdaja mesečno Inštitut za politike prostora, Trg Prekomorskih brigad 7, 1000 Ljubljana, telefon 0590 63 683, www.ipop.si. Urednik št. 4: Marko Peterlin (IPoP). Prispevki: Marko Peterlin (IPoP), Aidan Cerar (IPoP), Matevž Čelik (Trajekt).

Projekt »Mreža za prostor« delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost, prednostne usmeritve Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Če ne želite prejemati novic, prosimo da to sporočite na elektronski naslov mreza@ipop.si.